

C++

7-8. HÉT – STD::CHRONO, SZÁLAK, SZEMAFOROK, TASKOK, C++20 COROUTINE-OK

A C++11 óta létezik a C++ nyelvben a beépített szemafor koncepció is, amit mutex-nek nevezünk (ehhez kell a <mutex> header).

A mutex lezárásával (*lock()*) jelezzük, hogy a kinyitásáig (*unlock()*) más szál nem lockolhatja – így ha mindegyik szál azonos mutexet próbál lezárni, muszáj egymást megvárniuk.

(Gyakran) fontos, hogy a lezáráshoz tartozó szakasz gyorsan lefusson, mert a többi szál mindaddig blokkolni fog, ameddig a mutexet az azt lezáró szál fel nem oldja!

Persze ha csak az a célunk, hogy a lockoló szál fusson végig, akkor ez nem lényeges

```
std::mutex mtex;
auto countdown lambda = [&mtex](int lim) {
    mtex.lock();
    for (int i = lim; i > 0; i--) { std::cout << "countdown " << i << std::endl; }</pre>
    mtex.unlock();
};
auto countup_lambda = [&mtex](int lim) {
    mtex.lock();
    for (int i = 0; i < lim; i++) { std::cout << "countup " << i << std::endl; }</pre>
    mtex.unlock();
};
std::thread thread1(countdown lambda, 100); // a parametereket a callable utan adjuk meg
std::thread thread2(countup_lambda, 100);
thread1.join(); thread2.join();
```

Mutexek esetében fontos az is, hogy:

- Amit szemafort lefoglaltunk, azt később ne felejtsük el elengedni (ebben segíthet az std::lock_guard, ld. később)
- Ne akarjunk véletlenül se 2x lefoglalni egy szemafort (ez nem definiált viselkedéshez vezet)
- Ne akarjunk olyan szemafort felszabadítani, amit nem birtokolunk
- Ha több szemafort foglalunk le egy feladat kontextusában, azokat az összes szálban, mindig azonos sorrendben foglaljuk le. Ha nem így teszünk, akkor előfordulhat, hogy deadlock jön létre!
 - Deadlock: Olyan szemafort akarunk lefoglalni, amit egy másik szál már lefoglalt, viszont a másik szál meg olyan szemafort akar lefoglalni, amit mi már lefoglaltunk.

Deadlock szimulációja

```
std::mutex muA, muB;
void CallHome AB(string message) {
  muA.lock();
  //Some additional processing
  std::this thread::sleep for(
    std::chrono::milliseconds(100)
 );
  muB.lock();
  cout << "Thread " <<
    this_thread::get_id() <<</pre>
    " says " << message << endl;</pre>
  muB.unlock();
  muA.unlock();
```

```
void CallHome BA(string message) {
  muB.lock();
  //Some additional processing
  std::this_thread::sleep_for(
    std::chrono::milliseconds(100)
  );
  muA.lock();
  cout << "Thread " <<
   this_thread::get_id() <<</pre>
    " says " << message << endl;</pre>
  muA.unlock();
  muB.unlock();
```

```
int main() {
thread t1(CallHome AB,
"Hello from Jupiter");
thread t2(CallHome BA,
"Hello from Pluto");
t1.join();
t2.join();
std::cin.get();
return 0;
```

Szemaforok felszabadítása helyett... (std::lock_guard)

Mivel tényleg kényelmetlen tud lenni, hogy a szemaforokat nemcsak lefoglalni kell, hanem fel is kell őket szabadítani, ezért hasznos tud lenni az *std::lock_guard*. Ezt a template osztályt ha egy mutex átadásával példányosítjuk, lefoglalja a mutexet és a block végén automatikusan felszabadítja (amikor a destruktora meghívódik):

```
std::mutex mtex;

auto doSomething = [&mtex]() {
    std::lock_guard<std::mutex> mylock(mtex);
    std::cout << "thread has locked mutex... " << std::endl;
    std::this_thread::sleep_for(std::chrono::seconds(5));
};

std::thread myThread(doSomething);

std::this_thread::sleep_for(std::chrono::seconds(1));

std::this_thread::sleep_for(std::chrono::seconds(1));
</pre>
```

```
std::cout << "trying to acquire mylock" << std::endl;
std::lock_guard<std::mutex> mylock(mtex);
std::cout << "freed mylock" << std::endl;
}
std::cout << "acquiring lock AGAIN" << std::endl;
mtex.lock(); mtex.unlock();
std::cout << "joining..." << std::endl;
myThread.join();</pre>
```

Kihasználva, hogy amikor egy szál alszik, a többi szál juthat lehetőséghez, megpróbálhatjuk kikényszeríteni, hogy egy adott szál meddig fusson (a gyakorlatban ez nem fog működni):

```
std::mutex mtex;
auto countdown_lambda = [&mtex](int lim) {// mindig 5 sort irhat ki
    if (numPrints == maxPrints) {
    mtex.lock();
    int maxPrints = 5; int numPrints = 0;
        std::this_thread::sleep_for(std::chrono::milliseconds(1));
    while (true) {
        std::cout << "countdown" << lim-- << std::endl;
        if (lim == 0) { mtex.unlock(); break; }
    }
}</pre>
```

Kihasználva, hogy amikor egy szál alszik, a többi szál juthat lehetőséghez, megpróbálhatjuk kikényszeríteni, hogy adott szál meddig fusson (a gyakorlatban ez nem fog működni):

A gyakorlatban ez nem ilyen egyszerű, mert a gépen más programok is futhatnak. Simán lehet, hogy mire a 2. szál futtatható lenne, addigra az 1. is felébred és a futtatási környezet megint azt választja ki futásra.

Ennek a problémának a kezelésére használhatunk valamilyen referenciaként átadott változót, melynek értéke meghatározhatja, hogy melyik szál futhat legközelebb

 Ez a megoldás kicsit "házilag eszkábált" és azt feltételezi, hogy a szálak, amikor felébrednek, állandóan ennek a változónak az értékét ellenőrzik, majd legtöbbször újra elalszanak... ami nem túl hatékony dolog

Ennél pár oktávval sztenderdebb / hatékonyabb megoldás az *std::condition_variable* osztály használata – melyre hamarosan visszatérünk, miután az *std::unique_lock* osztály használatával megismerkedtünk.

Szálak C++-ban – std::unique_lock

Az *std::unique_lock* osztály egy wrapper – többek között az *std::mutex* típust tudja be-wrappelni.

Ennek az osztálynak több értelme is van, pl.:

- Segítségével késleltethető a szemafor lefoglalása
- Segítségével időkorlátot lehet meghatározni a szemafor lefoglalására
- Segítségével tudjuk használni az imént hivatkozott std::condition_variable osztályt
- Destruktorában automatice elengedi a lefoglalt szemafort (amennyiben lefoglalta) hasonlóan, mint a korábban vett std::lock_guard

Nézzük a korábbi szinkronizálási feladatot, de most a unique_lock és std::condition_variable segítségével ténylegesen megoldva. Ennek a példának a megértéséhez pár dolgot tudnunk kell.

Szálak C++-ban – std::condition_variable

Az **std::condition_variable** osztálynak van egy wait() metódusa, amely minimálisan egy std::unique_lock objektumot vár argumentumként, de átadható neki emellett egy predikátum (igaz-hamis kimenetű) függvény is.

- A wait() használatához fontos, hogy előtte lefoglaljuk az argumentumként átadott std::unique_lock objektumot
- A wait() metódus ezt a unique_lock objektumot elengedi, és addig vár, ameddig egy másik thread meg nem hívja ugyanerre az std::condition_variable objektumra a notify_one() vagy notify_all() metódust.
- A wait() metódusnak opcionálisan át lehet adni egy második argumentumként egy predikátum-függvényt is (igaz-hamis kimenetű fv-t), ami azt fogja eredményezni, hogy addig nem megy tovább a szál futása, ameddig úgy nem történik meg a notify_one() vagy notify_all() hívás, hogy közben a predikátum függvény is igazat ad.
 - Ennek segítségével elérhető, hogy a szál mégse futhasson tovább, ha időközben egy másik szál megváltoztatta a futásához szükséges feltételeket.
- Mihelyt a wait() metóduson továbblép a program, az argumentumként átadott std::unique_lock lefoglalásra kerül.

Szálak C++-ban – std::unique_lock

Ezek alapján a megoldás:

```
std::mutex mtex;
std::condition_variable data_cond;
bool countDownIsFinished = false;
auto countdown_lambda = [&mtex, &data_cond, &countDownIsFinished](int lim) {
   int maxPrints = 5; int numPrints = 0;
   while (true) {
      std::cout << "countdown" << lim-- << std::endl;
      if (lim == 0) {
            countDownIsFinished = true; data_cond.notify_one(); break;
      }
}</pre>
```

```
numPrints++;
        if (numPrints == maxPrints) {
                std::unique_lock<std::mutex> mylock(mtex);
                data_cond.notify_one();
                data cond.wait(mylock);
                // az elozo sor felszabaditja a mutexet es var a kovetkezo notify-ra
            numPrints = 0;
}; // countdown_lambda vege
```

Szálak C++-ban – std::unique_lock

Ezek alapján a megoldás:

```
auto countup_lambda = [&mtex, &data_cond, &countDownIsFinished](int lim) {
   int start = 0; int maxPrints = 3; int numPrints = 0;
   {
      std::unique_lock<std::mutex> mylock(mtex);
      data_cond.wait(mylock); //felszabaditja mylock-ot es var a kovetkezo notify-ra
   }
   while (true) {
      std::cout << "countup" << start++ << std::endl;
      if (start == lim + 1) { break; }
        numPrints++;</pre>
```

```
if (numPrints == maxPrints && !countDownIsFinished) {
           std::unique lock<std::mutex> mylock(mtex);
           data cond.notify one();
           data_cond.wait(mylock); // felszabaditja es var a kovetkezo notify-ra
            numPrints = 0:
}; // countup lambda vege
std::thread thread1(countdown_lambda, 100); std::thread thread2(countup_lambda, 100);
thread1.join(); thread2.join();
```

Szálak C++-ban – szinkronizálás szemaforokkal – std::recursive_mutex

Vannak esetek, amikor szeretnénk, ha egy mutex-et többször le lehetne zárni (egyazon szálnak), és mindaddig zárva maradna, amíg ugyanannyiszor ki nem nyitottuk (többszintes, vagy rekurzív mutexek).

Erre való az std::recursive_mutex osztály.

Ennek használata például akkor indokolt, amikor több függvény ugyanazt a mutexet foglalja le, de az egyikből a másikat is meg szeretnénk hívni. Ld. példa a következő fólián.

 Ha nem szeretnénk a lefoglalások számával bíbelődni, használhatunk egy wrappert, mint az std::lock_guard!

Szálak C++-ban – szinkronizálás szemaforokkal – std::recursive_mutex

```
struct Complex {
                                                              void both(int x, int y) {
 std::recursive mutex mutex;
                                                                 std::lock guard<std::recursive mutex> lock(mutex);
 double i;
                                                                 mul(x);
 Complex() : i(1) {}
                                                                 div(y);
 void mul(int x) {
   std::lock guard<std::recursive mutex> lock(mutex);
                                                            };
   i *= x;
 void div(int x) {
                                                            int main() {
   std::lock guard<std::recursive mutex> lock(mutex);
                                                              Complex complex;
   i /= x;
                                                              complex.both(32, 23);
                                                              std::cout << complex.i;</pre>
```

Szálbiztonság std::atomic segítségével

Gyakran megkerülhetjük a mutexek használatát az std::atomic osztály használatával.

Kis adattípusok esetén sokkal gyorsabb, ha lock-free implementációt használunk – ilyet valósít meg az *std::atomic*.

Ez az <atomic> headerben levő template-elt típus egyfajta wrappert valósít meg a template típus köré, aminek minden írása atomi.

Ha nagyobb osztályokkal használjuk, akkor gyakorlatilag megfelel a mutex-használatnak (bár szintaktikailag könnyebben használható). Egy egyszerű példa:

Vannak esetek, amikor szálakat készíteni túlzott overheaddel jár. Ilyenkor hasznos az *std::async()* függvény, amely a <future> headerben található.

- Például bosszantó lehet, hogy egy már létező függvényből másik változatot kell készíteni csak azért, mert a thread-ben futó függvénynek nem lehet visszatérési típusa
- Másrészt az is nehézkes, amikor a thread-ek által kiszámított eredményt egy másik kódrésznek kell processzálnia ilyenkor át kell adni a thread-eket (hogy bevárhassa őket), plusz referenciákat a thread-ek által manipulált változókhoz

Az *std::async()* egy template-elt függvény, amely template-ként vár egy függvény típust és akárhány paraméter típust

- és egy adott függvény / paraméter kombó végrehajtásához tartozó std::future objektumot ad vissza
- Magyarán: az std::asnyc függvény egy std::future objektumba csomagolja az eredményt és azt adja vissza.
- Miután meghívtuk az std::async függvényt, elég a visszakapott future-t továbbítani más kódrészeknek, mivel ennek a get() metódusát bárki meghívhatja
- Első argumentumként megadhatjuk a végrehajtás "policy"-ját is ezzel eldönthetjük, hogy a függvény külön szálon kerül végrehajtásra, vagy cask akkor, amikor az eredményhez megpróbálunk hozzáférni.
 - Ha a policy std::launch::async, a task külön szálon fut le; ha pedig std::launch::deferred, akkor a task akkor fog lefutni, amikor a visszakapott future-re meghívjuk a get() metódust

Ha az *std::async()* első argumentumaként nem adjuk meg, hogy async vagy deferred legyen a policy, akkor a fordítóra van bízva, hogy melyik opciót választja.

Az *std::async()* magasabb absztrakciós szinten működik, mint a thread-ek – ezért használata egyszerűbb, viszont kevésbé rugalmas.

- Sokszor az egyszerűbb használat átláthatóbb kódhoz vezet, ami igen nagy pozitívum
- Cserébe elveszítünk néhány lehetőséget a finomhangolásra pl. nem tudjuk megmondani, hány szál indulhat egyszerre, hol várjuk be őket és így tovább

Nézzünk tehát néhány példát a két módszer összevetésére!

```
int temp;
//launch::deferred egyazon id-ju szalon futtatja az aszinkron muveleteket
auto future1 = std::async(
  std::launch::deferred,
  [&](int secs to sleep) {
    std::cout << "Thread id of future 1 is: " << std::this_thread::get_id() << std::endl;</pre>
    std::this_thread::sleep_for(std::chrono::seconds(secs_to_sleep));
   temp = 10;
  },
  10 // sleep 10 seconds
);
```

```
auto future2 = std::async(
  std::launch::deferred,
  [&]() {
    std::cout << "Thread id of future 2 is: " << std::this_thread::get_id() << std::endl;</pre>
    while (temp < 15) {</pre>
      std::this thread::sleep for(std::chrono::milliseconds(1));
      std::cout << ++temp << std::endl;</pre>
});
future1.get();
future2.get();
```

Most nézzük meg mi a különbség a két eset között, amikor szálakat, illetve taskokat kell bevárni. Először a szálas eset:

```
void accumulate_block_worker(int* data, int count, int* result) {
   *result = std::accumulate(data, data + count, 0);
}

// Ket szalat inditunk el es a hivo feladata ezeket bevarni:
std::vector<std::thread> launch_split_workers_with_std_thread(std::vector<int>& v, std::vector<int>* results) {
   std::vector<std::thread> threads;
   threads.emplace_back(accumulate_block_worker, v.data(), v.size() / 2, &((*results)[0]));
   threads.emplace_back(accumulate_block_worker, v.data() + v.size() / 2, v.size() / 2, &((*results)[1]));
   return threads;
}
```

A workerek így indíthatóak el / várhatóak be:

```
std::vector<int> v{ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 };
std::vector<int> results(2, 0);
std::vector<std::thread> threads = launch_split_workers_with_std_thread(v, &results);
for (auto& t : threads) {
   t.join();
}
std::cout << "results: " << results[0] << " and " << results[1] << "\n";</pre>
```

Most nézzük meg ugyanezt taskokkal. Először is a block worker fv sokkal természetesebb. Másrészt a future ök önmagukban reprezentálják az eredményt (nem kell külön explicite a thread-eket visszavárni / bevárni)

```
int accumulate_block_worker_ret(int* data, int count) {
    return std::accumulate(data, data + count, 0);
}

using int_futures = std::vector<std::future<int>>;
int_futures launch_split_workers_with_std_async(std::vector<int>& v) {
    int_futures futures;
    futures.push_back(std::async(std::launch::async, accumulate_block_worker_ret, v.data(), v.size() / 2));
    futures.push_back(std::async(std::launch::async, accumulate_block_worker_ret, v.data() + v.size() / 2, v.size() / 2));
    return futures;
}
```

Az eredmények sokkal egyszerűbben begyűjthetők:

```
// sokkal egyszerubb
std::vector<int> v{ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 };
int_futures futures = launch_split_workers_with_std_async(v);
std::cout << "results: " << futures[0].get() << " and " << futures[1].get() << "\n";</pre>
```

Amit még érdemes megemlíteni, hogy taskok / future-ök esetén a kivételkezelés is sokkal természetesebb

- (ha egy threadben futó kód miatt kivétel jön létre, azt nem lehet elkapni legalábbis a thread-et létrehozó kódrészben, mivel az a kódrész egy másik szálban fut)
- std::async esetében viszont működik a catch blokk!

```
int accumulate_block_worker_ret_w_exception(int* data, size_t count) {
  throw std::runtime_error("something broke");
  return std::accumulate(data, data + count, 0);
}
// ...
```

Ez a kivétel belefut a catch blokkba (kivételeket részleteiben még nem vettünk, erre a jövőben még sor kerül)

```
std::vector<int> v{ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 };

try {
   std::future<int> fut = std::async(std::launch::async, accumulate_block_worker_ret_w_exception, v.data(), v.size());
   std::cout << "use_worker_in_std_async computed " << fut.get() << "\n";
}
catch (const std::runtime_error& error) {
   std::cout << "caught an error: " << error.what() << "\n"; // el is kapja ahogy kell
}</pre>
```

A C++-20 újításai mai szemmel zavarba ejtően sokrétűek.

Persze még évekbe fog telni, mire ezek széleskörben elterjednek, azonban több dolgot rendesen meg is fognak változtatni.

Hogy cask egy példát említsünk, a szabványban szerepel egy *std::jthread* nevű típus, ami olyan, mint egy *std::thread*, csak automatikusan join-olódik a fő szálhoz, és még kívülről is megszakítható

 Következésképpen több olyan korlát, ami a szálakkal kapcsolatban a mai órán felmerült, a jthread-ekre nem igazán érvényes

Egy további érdekesség a C++-20 szabványtól (most a teljesség igénye nélkül) a *coroutine*-ok.

A coroutine lényegében egy olyan függvény, melynek:

 Definíciója return utasítás helyett egy vagy több co_await, co_yield és /vagy co_return utasítást tartalmaz (ettől lesz az adott függvény coroutine)

Ha egy függvény a fenti követelményeknek megfelel, coroutine lesz az alábbi tulajdonságokkal:

- Futása a stack-től független, és csak a heap-en allokált memóriától függ ez teszi lehetővé, hogy futás közben meg lehessen / meg tudja magát szakítani (a belső változói megmaradnak, mert nem a stack-en kapnak helyet!). A heapen foglalnak helyet tehát az (alapesetben érték szerint lemásolt) argumentumok és a belső változók. Referenciát is át lehet adni, de az eredeti objektumnak élnie kell végig, amíg a coroutine fut!
- Tartozik hozzá egy promise objektum, melyet önmagán belül manipulálhat, és amely szintén a heap-en foglal helyet
- Végezetül minden coroutine-t egy coroutine handle útján lehet kívülről manipulálni (meg lehet szakítani, destruálni lehet)

Amikor egy coroutine-t meghívunk, new operátorral lefoglalja a heapen a szükséges memóriát, elkezd futni. Ha co_return utasításhoz ér, a coroutine futása véget ér és a memóriája megszűnik.

Amikor egy coroutine-on belül meghívjuk a co_yield utasítást valamilyen értékkel, akkor a coroutine-t meghívó függvény visszakapja az adott értéket és a coroutine futása felfüggesztett állapotba kerül. Általában ez a visszaadott típus olyan, hogy segítségével később folytatható a coroutine futása (pl. egy generator, amin valamilyen feltétel teljesüléséig iterálni lehet

```
#include <cppcoro/generator.hpp>

cppcoro::generator<std::string> produce_items()
{
    while (true)
    {
        auto v = rand();
        using namespace std::string_literals;
        auto i = "item "s + std::to_string(v);
        print_time();
        std::cout << "produced " << i << '\n';
        co_yield i;
    }
}</pre>
```

```
cppcoro::task<> consume_items(int const n)
{
  int i = 1;
  for(auto const& s : produce_items())
  {
    print_time();
    std::cout << "consumed " << s << '\n';
    if (++i > n) break;
  }
  co_return;
}
```

A co_await működését szabályokkal elég bonyolult leírni (le lehet, de kicsit túlmutat a tárgy jelenlegi keretein)

Amikor egy coroutine-on belül meghívjuk a co_await utasítást, pl. valamilyen függvényhívással, akkor a coroutine felfüggesztett állapotba kerül és az adott függvény kezd el futni. A függvény visszatérésként egy olyan objektumot kell hogy adjon, melynek bizonyos operátorai definiáltak:

- bool await_ready()
- void await_suspend(std::coroutine_handle h)
- void await_resume()

Ezek tulajdonképpen callback-ek amik különböző eseményekre kerülnek meghívásra. Az ilyen objektumokat awaitable-nek nevezzük, és egyébként indirekt módon is létre tud hozni ilyet a futtatási környezet (tehát nem feltétlenül egy awaitable-t visszadó függvényt kell megadni, hanem bármit, ami ilyen awaitable-re konvertálható)

Álljon itt egy vázlatos példa a cppreference.com alapján. Valahogy úgy fogható fel itt a működés, hogy:

- Elindítjuk a resuming_on_new_thread() függvényt, ami co_awaittel meghív egy awaitable-t visszaadó függvényt
- · Az awaitable objektumnak meghívódik az await_ready() függvénye, de ez rögtön false-t ad vissza, ezért...
- Az awaitable objektumnak meghívódik az await_suspend() függvénye. Ez megkapja az eredeti coroutine-ra hivatkozó handle-t, melynek külön szálon meghívja a resume() metódusát. Ezzel elértük, hogy az eredeti coroutine egy másik szálon folytassa futását!

```
#include <coroutine>
#include <iostream>
#include <stdexcept>
#include <thread>
auto switch to new thread(std::jthread& out) {
 struct awaitable {
   std::jthread* p out;
   bool await ready() { return false; }
   void await suspend(std::coroutine handle<> h) {
     std::jthread& out = *p_out;
     if (out.joinable())
      throw std::runtime error("Output jthread parameter not empty");
     out = std::jthread([h] { h.resume(); });
     // Potential undefined behavior: accessing potentially destroyed *this
     // std::cout << "New thread ID: " << p out->get id() << '\n';
     std::cout << "New thread ID: " << out.get id() << '\n'; // this is OK
   void await_resume() {}
  return awaitable{&out};
```

```
task resuming_on_new_thread(std::jthread& out) {
   std::cout << "Coroutine started on thread: " << std::this_thread::get_id() << '\n';
   co_await switch_to_new_thread(out);
   // awaiter destroyed here
   std::cout << "Coroutine resumed on thread: " << std::this_thread::get_id() << '\n';
}
int main() {
   std::jthread out;
   resuming_on_new_thread(out);
}</pre>
```